

Aspecte normative și contabile privind achizițiile publice de servicii

Conf. univ. dr. Ileana Cosmina PITULICE^a, prof. univ. dr. Aurelia ȘTEFĂNESCU^b

^{a, b} Academia de Studii Economice din București

Abstract

The public procurement of services completes the portfolio of mechanisms through which the public sector responds to community members in terms of social needs, quality, cost, timeliness, accountability and sustainability. The economic consequences of the COVID-19 pandemic can be found at the level of all components of the national economy, but especially inside the public sector, through the drastic reduction of financial resources. Thus, the issue of the public procurement of services involves an integrated approach, both in terms of the regulations and the specific accounting policies.

Key terms: accounting, public sector, services, public procurement

Termeni-cheie: contabilitate, sectorul public, servicii, achiziții publice

Clasificare JEL: M41, M48, H83

To cite this article: Ileana Cosmina Pitulice, Aurelia Ștefănescu, *Aspecte normative și contabile privind achizițiile publice de servicii*, *CECCAR Business Review*, N° 12/2022, pp. 13-22, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2022.12.02>

➔ Introducere

Achizițiile publice de servicii reprezintă o componentă semnificativă a perimetrului achizițiilor publice de la nivelul sectorului public. Eterogenitatea, multitudinea, valoarea mare, caracterul recurent și riscurile asociate achizițiilor publice de servicii, dar și impactul major al acestora asupra performanței financiare a instituțiilor publice impun o abordare complexă. Aceasta este completată de viziunea comunității, care reclamă servicii în condiții de calitate, cost, oportunitate, transparență, responsabilitate și sustenabilitate.

În acest context, abordarea achizițiilor publice de servicii implică două coordonate intercorelate, respectiv de natură conceptual-normativă și contabilă. Orice derapaj produs la nivelul uneia dintre coordonate sau al ambelor va denatura informațiile financiare privind achizițiile de servicii și implicit imaginea fidelă a situațiilor financiare trimestriale și anuale.

Din punct de vedere structural, articolul include ca primă secțiune abordarea conceptelor caracteristice achizițiilor publice de servicii, urmată de o parte dedicată politicilor contabile specifice și încheind cu concluziile.

Raportat la metodologia cercetării, am recurs la metode de cercetare de tip normativ și aplicativ, prin care au fost identificate la nivel conceptual și de politici contabile aspectele relevante aferente achizițiilor publice de servicii.

➔ Abordări conceptuale privind achizițiile publice de servicii

Conceptele specifice achizițiilor publice de servicii sunt prezentate în Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare.

Din perspectiva generală a sectorului public, **achiziția publică** reprezintă ansamblul operațiunilor, actelor și faptelor realizate de o autoritate contractantă, de la identificarea unei nevoi sociale până la acoperirea ei, pentru care sunt folosite fonduri publice (Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare).

Raportat la cadrul de reglementare specific, achiziția publică reprezintă achiziția de lucrări, de produse sau de servicii prin intermediul unui contract de achiziție publică de către una ori mai multe autorități contractante de la operatori economici desemnați de acestea, indiferent dacă lucrările, produsele sau serviciile sunt destinate ori nu realizării unui interes public (Legea nr. 98/2016).

Calitatea de **autoritate contractantă** este deținută de:

- a) autoritățile și instituțiile publice centrale sau locale, precum și de structurile din componența acestora care au delegat calitatea de ordonator de credite și care au stabilite competențe în domeniul achizițiilor publice;
- b) organismele de drept public;
- c) asocierile formate din una sau mai multe autorități contractante dintre cele menționate la lit. a) sau b).

Contractul de achiziție publică de servicii reprezintă contractul de achiziție publică ce are ca obiect prestarea de servicii, altele decât cele care fac obiectul unui contract de achiziție publică de lucrări.

Furnizorul de servicii de achiziție este o persoană de drept public sau de drept privat care oferă pe piață activități de achiziție auxiliare.

Documentele achiziției sunt anunțul de participare, documentația de atribuire, precum și orice document suplimentar emis de autoritatea contractantă sau la care aceasta face trimitere pentru a descrie ori a stabili elemente ale achiziției sau ale procedurii de atribuire. Atribuirea contractelor de achiziție publică se bazează pe următoarele principii: nediscriminarea, tratamentul egal, recunoașterea reciprocă, transparența, proporționalitatea, asumarea răspunderii.

Referatul de necesitate este documentul fundamental al achizițiilor publice la nivelul instituției. Acesta este emis în ultimul trimestru al anului în curs pentru anul viitor de către fiecare compartiment din cadrul instituției publice și include necesitățile de produse, servicii și lucrări identificate, precum și prețul unitar/total al necesităților. Dacă necesitatea nu este previzibilă sau nu poate fi identificată în ultimul trimestru al anului în curs pentru anul următor, referatele de necesitate pot fi elaborate la momentul identificării acestuia.

În cazul în care se impune modificarea referatului de necesitate, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) amendamentul trebuie să se realizeze înainte de inițierea procedurii de atribuire, cu luarea în considerare, dacă este cazul, a timpului necesar pentru modificarea programului anual al achizițiilor publice și aprobarea acestuia;
- b) compartimentul intern specializat în domeniul achizițiilor publice trebuie să fie notificat în timp util cu privire la amendamentul respectiv, astfel încât să poată întreprinde toate diligențele necesare realizării achiziției.

Pentru **atribuirea de către o entitate juridică fără calitate de autoritate contractantă a unui contract de servicii** trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) contractul este finanțat/subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din valoarea acestuia, de către o autoritate contractantă;
- b) valoarea estimată, fără TVA, a contractului este egală cu sau mai mare decât pragul prevăzut la art. 7 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016, respectiv 1.042.363 lei, pentru contractele de achiziții publice/acordurile-cadru de produse și de servicii atribuite de consiliul județean, consiliul local, Consiliul General al Municipiului București, precum și de instituțiile publice aflate în subordinea acestora;
- c) contractul este în legătură cu un contract de lucrări care este finanțat/subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din valoarea acestuia, de către o autoritate contractantă și care include una dintre următoarele activități: lucrări de geniu civil, lucrări de construcție pentru spitale, facilități destinate activităților sportive, recreative și de agrement, clădiri ale instituțiilor de învățământ preuniversitar și universitar și clădiri de uz administrativ.

Instituția publică, în calitate de autoritate contractantă, are obligația de a publica în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene un anunț de participare și/sau de atribuire în cazul achizițiilor a căror valoare estimată, fără TVA, este egală cu sau mai mare decât următoarele praguri valorice:

- a) 26.093.012 lei pentru contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de lucrări;
- b) 678.748 lei pentru contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de produse și de servicii;
- c) 1.042.363 lei pentru contractele de achiziții publice/acordurile-cadru de produse și de servicii atribuite de consiliul județean, consiliul local, Consiliul General al Municipiului București, precum și de instituțiile publice aflate în subordinea acestora;
- d) 3.636.150 lei pentru contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de servicii care au ca obiect servicii sociale și alte servicii specifice, prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 98/2016.

În ceea ce privește **achiziția directă de servicii**, instituția publică are acest drept dacă valoarea estimată a achiziției, fără TVA, este mai mică de 270.120 lei. În cazul **achiziției directe de lucrări**, valoarea estimată a achiziției, fără TVA, trebuie să fie mai mică de 900.400 lei.

În situația în care **contractele de achiziție publică de lucrări sau de servicii au ca obiect realizarea obiectivelor de investiții publice noi sau a lucrărilor de intervenție asupra celor existente**, autoritatea contractantă alege procedura de atribuire în funcție de următoarele considerente:

- a) valoarea estimată a contractului având ca obiect prestarea serviciilor de elaborare a studiului de fezabilitate pentru fiecare obiectiv de investiții în parte, în cazul în care contractul prevede o clauză privind cedarea drepturilor patrimoniale de autor;
- b) valoarea estimată a contractului având ca obiect prestarea serviciilor de proiectare tehnică și asistență din partea proiectantului pentru fiecare obiectiv de investiții în parte cumulată cu cea a lucrărilor aferente obiectivului de investiții, dacă acestea fac obiectul aceluiași contract de achiziție publică de lucrări;
- c) valoarea estimată a contractului având ca obiect prestarea serviciilor de proiectare tehnică și asistență din partea proiectantului pentru fiecare obiectiv de investiții în parte, separată de valoarea estimată a contractului având ca obiect execuția lucrărilor aferente obiectivului de investiții, dacă se atribuie contracte distincte de servicii de proiectare tehnică și asistență din partea proiectantului, respectiv de lucrări;
- d) pentru serviciile specifice aferente unei lucrări cum ar fi verificarea proiectelor, expertiză, audit energetic, studiu de impact asupra mediului, scenariu în caz de incendiu, consultanță, asistență tehnică și altele, care necesită specialiști certificați/atestați pentru realizarea acestora, se va stabili valoarea estimată a fiecărui serviciu pentru fiecare obiectiv de investiții în parte și, în funcție de valoarea obținută, pentru fiecare serviciu se va stabili modalitatea de achiziție corespunzătoare.

Valoarea estimată a achiziției se determină înainte de inițierea procedurii de atribuire și este valabilă la momentul inițierii acestei proceduri, care se realizează prin una dintre următoarele modalități:

- a) transmiterea spre publicare a anunțului de participare;
- b) în cazul achiziției de servicii sociale ori alte servicii specifice, prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 98/2016, transmiterea spre publicare a anunțului de participare ori a anunțului de intenție care este valabil în mod continuu;
- c) transmiterea invitației de participare la procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare.

În situația concursului de soluții pentru procedura de atribuire a unui contract de achiziție publică de servicii, valoarea estimată se calculează pe baza valorii estimate, fără TVA, a contractului de achiziție publică de servicii, inclusiv a oricăror eventuale premii sau plăți către participanți. Pentru procedura de atribuire distinctă, cu premii sau plăți acordate participanților, valoarea estimată se calculează prin raportare la valoarea totală a premiilor sau plăților către participanți și include valoarea estimată, fără TVA, a contractului de achiziție publică de servicii care poate fi încheiat fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare și atribuit concurentului câștigător sau unuia dintre concurenții câștigători ai concursului respectiv, în cazul în care autoritatea contractantă și-a exprimat în anunțul de concurs intenția de a atribui acest contract.

În ce privește modalitatea de atribuire a contractelor de servicii, dacă autoritatea contractantă intenționează să achiziționeze o lucrare sau servicii, iar atribuirea contractelor poate fi realizată pe loturi separate, valoarea estimată a achiziției se determină luând în considerare valoarea globală estimată a tuturor loturilor.

Din perspectivă temporală, în cazul contractelor de achiziție publică de produse sau de servicii cu caracter de regularitate ori care se intenționează să fie reînnoite în cursul unei anumite perioade, valoarea estimată a achiziției se calculează pe baza următoarelor valori:

a) fie valoarea reală globală a tuturor contractelor similare succesive atribuite în ultimele 12 luni sau în anul bugetar anterior, ajustată, acolo unde este posibil, pentru a lua în considerare modificările cantitative și valorice care pot surveni într-un interval de 12 luni de la data contractului inițial;

b) fie valoarea estimată globală a tuturor contractelor succesive atribuite într-un interval de 12 luni de la prima livrare.

Cazurile particulare privind modul de calcul al valorii estimate a achiziției publice de servicii sunt generate de tipologia serviciilor, astfel:

a) pentru contractele de achiziție publică de servicii ce au ca obiect servicii de asigurare, valoarea estimată a achiziției se calculează pe baza primelor de asigurare ce urmează să fie plătite și a oricăror alte forme de remunerare aferente serviciilor respective;

b) pentru contractele de achiziție publică de servicii ce au ca obiect servicii bancare sau alte servicii financiare, valoarea estimată a achiziției se calculează pe baza onorariilor, comisioanelor ce urmează să fie plătite, dobânzilor și a oricăror alte forme de remunerare aferente serviciilor respective;

c) pentru contractele de achiziție publică de servicii ce au ca obiect servicii de proiectare, valoarea estimată a achiziției se calculează pe baza onorariilor, comisioanelor ce urmează să fie plătite și a oricăror alte forme de remunerare aferente serviciilor respective.

De asemenea, un caz aparte îl reprezintă contractele de achiziție publică de servicii care nu prevăd un preț total, situație în care valoarea estimată a achiziției se calculează în funcție de durata contractului, astfel:

a) în cazul contractelor de achiziție publică încheiate pe durată determinată mai mică sau egală cu 48 de luni, valoarea estimată este valoarea totală a contractului pentru întreaga durată a acestuia;

b) în cazul contractelor de achiziție publică încheiate pe durată nedeterminată sau pe durată determinată mai mare de 48 de luni, valoarea estimată se stabilește prin înmulțirea cu 48 a valorii lunare a contractului.

Reglementările privind achizițiile publice de servicii prezentate nu se aplică pentru contractele aferente sectoarelor de apă, energie, transporturi și servicii poștale, comunicații electronice, astfel:

a) contractelor de achiziție sectorială, acordurilor-cadru sectoriale și concursurilor de soluții sectoriale atribuite sau organizate de autorități contractante care au obligația de a aplica prevederile Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare;

b) contractelor de achiziție sectorială, acordurilor-cadru sectoriale și concursurilor de soluții sectoriale excluse de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 99/2016;

c) contractelor de achiziție publică, acordurilor-cadru și concursurilor de soluții atribuite sau organizate de o autoritate contractantă care furnizează servicii poștale în sensul dispozițiilor Legii nr. 99/2016 în scopul desfășurării următoarelor activități:

- servicii cu valoare adăugată în legătură cu poșta electronică, furnizate integral prin mijloace electronice, inclusiv transmiterea securizată prin mijloace electronice a documentelor codificate, servicii de gestiune a adreselor și transmiterea de mesaje de poștă electronică înregistrată;
- servicii financiare care fac obiectul codurilor CPV cuprinse între 66100000-1 și 66720000-3 și al dispozițiilor legii privind achizițiile sectoriale, care includ, în principal, mandate poștale și transferuri pe bază de conturi curente poștale;
- servicii filatelice;
- servicii de logistică ce constau în servicii care combină livrarea fizică și/sau depozitarea cu alte funcții decât cele poștale;

d) contractelor de achiziție publică, acordurilor-cadru și concursurilor de soluții care au ca scop principal să permită autorităților contractante să furnizeze sau să exploateze rețele publice de comunicații electronice ori să furnizeze către public unul sau mai multe servicii de comunicații electronice.

La acestea se adaugă contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de servicii care au ca obiect:

- cumpărarea sau închirierea, prin orice mijloace financiare, de terenuri, clădiri existente, alte bunuri imobile ori a drepturilor asupra acestora;
- cumpărarea, dezvoltarea, producția sau coproducția de materiale pentru programe destinate serviciilor media audiovizuale, atribuite de furnizori de servicii media, ori contractele pentru spațiu de emisie sau furnizarea de programe care sunt atribuite furnizorilor de servicii media;
- servicii de arbitraj, mediere și alte forme de soluționare alternativă a disputelor;
- oricare dintre serviciile juridice:
 - privind asistența și reprezentarea unui client de către un avocat în sensul Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările ulterioare, în cadrul unei proceduri de arbitraj sau de mediere ori al altei forme de soluționare alternativă a disputelor desfășurate în fața unei instanțe sau altui organism național de arbitraj ori de mediere sau de soluționare alternativă a disputelor în altă formă din România ori din alt stat sau în fața unei instanțe internaționale de arbitraj ori de mediere sau de soluționare alternativă a disputelor în altă formă;
 - privind asistența și reprezentarea unui client de către un avocat în sensul Legii nr. 51/1995 în cadrul unor proceduri judiciare în fața instanțelor de judecată sau a autorităților publice naționale din România ori din alt stat sau în fața instanțelor de judecată ori a instituțiilor internaționale;
 - privind asistența și consultanța juridică acordate de un avocat, anticipat sau în vederea pregătirii oricăreia dintre procedurile menționate la primele două linii de mai sus, ori în cazul în care există o probabilitate ridicată ca speța în legătură cu care sunt acordate asistența și consultanța juridică să facă obiectul unor astfel de proceduri și indicii concrete cu privire la acest fapt;
 - de certificare și autentificare a documentelor care sunt prestate de notari publici potrivit dispozițiilor legale;
 - furnizate de fiduciar sau administratori-sechestrari ori alte servicii juridice furnizate de entități desemnate de o instanță judecătorească națională sau care sunt desemnați potrivit dispozițiilor legale să îndeplinească sarcini specifice sub supravegherea și controlul instanțelor judecătorești;
 - prestate de executorii judecătorești;
- servicii financiare în legătură cu emisiunea, vânzarea, cumpărarea sau transferul valorilor mobiliare ori al altor instrumente financiare, în sensul art. 4 alin. (1) din Regulamentul UE nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului UE nr. 648/2012, servicii ale băncilor centrale și operațiuni efectuate cu Fondul European de Stabilitate Financiară și cu Mecanismul European de Stabilitate;
 - împrumuturi, indiferent dacă sunt sau nu în legătură cu emisiunea, vânzarea, cumpărarea ori transferul valorilor mobiliare sau al altor instrumente financiare;
 - contracte de muncă;
 - servicii de apărare civilă, protecție civilă și prevenirea pericolelor, prestate de persoane fără scop patrimonial, care fac obiectul codurilor CPV 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 și 85143000-3, cu excepția serviciilor de ambulanță pentru transportul pacienților;
 - servicii de transport public de călători feroviar sau cu metroul.

Totodată, nu fac obiectul prevederilor Legii nr. 98/2016 atribuirea contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru de servicii de către o autoritate contractantă unei alte autorități contractante/entități contractante definite de legea privind achizițiile sectoriale sau unei asocieri de autorități contractante/entități contractante, în baza unui drept exclusiv de care acestea beneficiază pentru prestarea serviciilor respective în temeiul unor acte

cu putere de lege sau acte administrative cu caracter normativ, în măsura în care acestea sunt compatibile cu prevederile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene.

În perimetrul achizițiilor publice, un caz special îl reprezintă **contractele care au ca obiect cel puțin două tipuri de achiziție publică**, rezidând în lucrări, servicii sau produse, pentru a căror atribuire se aplică prevederile Legii nr. 98/2016 pentru tipul de achiziție care constituie obiectul principal al contractului în cauză.

De asemenea, în cazul contractelor mixte care au ca obiect atât servicii sociale și alte servicii specifice, prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 98/2016, cât și alte servicii, precum și în cazul contractelor mixte care au ca obiect atât servicii, cât și produse, obiectul principal se determină în funcție de cea mai mare dintre valorile estimate ale serviciilor sau produselor respective.

Serviciile de cercetare și dezvoltare se circumscriu achiziției publice de servicii care au ca obiect prestarea de servicii de cercetare și dezvoltare ce fac obiectul codurilor CPV cuprinse între 73000000-2 și 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 sau 73430000-5, numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) rezultatele sunt destinate, în mod exclusiv, autorității contractante, pentru uz propriu în exercitarea propriei activități; și
- b) serviciul prestat este remunerat în totalitate de către autoritatea contractantă.

Pentru **serviciile sociale și alte servicii specifice**, procedura de atribuire este una proprie, autoritatea contractantă având obligația respectării următoarelor principii: nediscriminarea, tratamentul egal, recunoașterea reciprocă, transparența, proporționalitatea, asumarea răspunderii.

În cazul achizițiilor a căror valoare estimată este egală cu sau mai mare decât 3.636.150 lei pentru contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de servicii care au ca obiect servicii sociale și alte servicii specifice, prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 98/2016, autoritatea contractantă are următoarele obligații suplimentare:

- a) de a-și face cunoscută intenția de a achiziționa respectivele servicii fie prin publicarea unui anunț de participare, fie prin intermediul unui anunț de intenție valabil în mod continuu;
- b) de a publica un anunț de atribuire a contractului.

Anunțurile de participare sunt publicate cu respectarea formularului standard stabilit de Comisia Europeană în temeiul dispozițiilor art. 51 din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE și conțin informațiile prevăzute în anexa V, respectiv în partea H, I sau J din directivă.

De asemenea, alternativ publicării unor anunțuri de atribuire individuale, autoritatea contractantă are dreptul de a grupa trimestrial anunțurile de atribuire a contractului, caz în care are obligația de a transmite spre publicare anunțurile de atribuire astfel grupate în termen de 30 de zile de la încheierea fiecărui trimestru.

Prin excepție de la prevederile menționate anterior, în cazurile și în condițiile stipulate la art. 104 din Legea nr. 98/2016, autoritatea contractantă are dreptul de a aplica procedura de negociere fără publicare prealabilă pentru achizițiile de servicii sociale și alte servicii specifice, prevăzute în anexa nr. 2, a căror valoare estimată este egală cu sau mai mare de 3.636.150 lei. Obligația de a publica un anunț de atribuire a contractului rămâne aplicabilă.

Cazurile prevăzute la art. 104 din actul normativ amintit includ următoarele:

- a) dacă în cadrul unei proceduri de licitație deschisă, licitație restrânsă ori procedură simplificată organizate pentru achiziția produselor, serviciilor sau lucrărilor respective nu a fost depusă nicio ofertă/solicitare de participare sau au fost depuse numai oferte/solicitări de participare neadecvate, cu obligația să nu se modifice în mod substanțial condițiile inițiale ale achiziției și, la solicitarea Comisiei Europene, să îi fie transmis acesteia un raport;
- b) dacă lucrările, produsele sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit operator economic pentru unul dintre următoarele motive: scopul achiziției este crearea sau achiziționarea unei opere de artă sau a unei reprezentări artistice unice, concurența lipsește din motive tehnice ori protecția unor drepturi exclusive, inclusiv drepturi de proprietate intelectuală;

c) ca o măsură absolut necesară, atunci când, din motive de extremă urgență, determinate de evenimente care nu puteau fi prevăzute de autoritatea contractantă, termenele pentru procedurile de licitație deschisă, licitație restrânsă, negociere competitivă sau procedură simplificată nu pot fi respectate;

d) rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată din culpa antreprenorului a contractelor de achiziție publică aferente proiectelor de infrastructură de transport transeuropean prevăzute la art. 235 alin. (1) din Legea nr. 98/2016 și/sau drumuri județene este asimilată situației menționate la lit. c).

Autoritatea contractantă are dreptul de a stabili ca participarea la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice având ca obiect exclusiv serviciile de sănătate, sociale și culturale care fac obiectul codurilor CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, cuprinse între 85000000-9 la 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8 să fie rezervată unor operatori economici, cum ar fi persoane juridice fără scop lucrativ, întreprinderi sociale și unități protejate, acreditate ca furnizori de servicii sociale, furnizori publici de servicii sociale. În acest caz, operatorii economici trebuie să îndeplinească în mod cumulativ următoarele condiții:

a) scopul pentru care a fost înființat operatorul economic este îndeplinirea unor obiective în domeniul serviciilor publice, în legătură cu prestarea serviciilor menționate la paragraful anterior;

b) profitul obținut de operatorul economic este reinvestit în vederea îndeplinirii scopului pentru care acesta a fost înființat; în cazul în care profitul este distribuit sau redistribuit, acest lucru se bazează pe considerente legate de participarea angajaților la beneficiile activității operatorului economic;

c) organizarea structurilor de conducere sau a structurilor care dețin operatorul economic ce execută contractul se bazează pe principiul participării angajaților în cadrul structurilor care dețin operatorul economic sau necesită participarea activă a angajaților, a utilizatorilor sau a altor entități interesate;

d) operatorului economic nu i-a fost atribuit un contract pentru servicii în cauză de către autoritatea contractantă respectivă, în temeiul dispozițiilor de mai sus, în ultimii trei ani.

Durata maximă a contractelor de achiziție publică având ca obiect exclusiv serviciile de sănătate, sociale și culturale care fac obiectul codurilor CPV enumerate este de trei ani.

În ce privește **garanția de bună execuție**, în cazul contractului de servicii, autoritatea contractantă are obligația de a o elibera/restitui în cel mult 14 zile de la data îndeplinirii de către contractant a obligațiilor asumate prin contractul de achiziție publică/contractul subsecvent respectiv, dacă nu a ridicat până la acea dată pretenții asupra ei. Excepție fac contractele de servicii de proiectare, contractele aferente serviciilor de supervizare a lucrărilor/dirigenție de șantier și contractele de lucrări.

În cazul **contractelor de servicii de proiectare**, autoritatea contractantă are obligația de a elibera/restitui garanția de bună execuție astfel:

a) valoarea garanției de bună execuție aferente studiilor de fezabilitate și/sau fezabilitate, în termen de 14 zile de la data predării și însușirii/aprobării documentației tehnico-economice respective sau de la data finalizării tuturor obligațiilor contractului de servicii, dacă nu a ridicat până la acea dată pretenții asupra ei;

b) valoarea garanției de bună execuție aferente proiectului tehnic și/sau detaliilor de execuție, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor executate în baza proiectului respectiv, dacă nu a ridicat până la acea dată pretenții asupra ei, dar nu mai târziu de trei ani de la predarea respectivelor documentații tehnice, în cazul în care autoritatea contractantă nu a atribuit în această perioadă contractul de lucrări în cauză.

În cazul **contractelor aferente serviciilor de supervizare a lucrărilor/dirigenție de șantier**, autoritatea contractantă are obligația de a elibera/restitui garanția de bună execuție astfel:

a) 70% din valoarea garanției, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, dacă nu a ridicat până la acea dată pretenții asupra ei;

b) restul de 30% din valoarea garanției, în termen de 14 zile de la data emiterii raportului final de supervizare/expirarea duratei de garanție acordată lucrării în cauză.

În cazul **contractelor de lucrări**, autoritatea contractantă are obligația de a elibera/restitui garanția de bună execuție după cum urmează:

a) 70% din valoarea garanției, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, dacă nu a ridicat până la acea dată pretenții asupra ei, iar riscul pentru vicii ascunse este minim;

b) restul de 30% din valoarea garanției, la expirarea perioadei de garanție a lucrărilor executate, pe baza procesului-verbal de recepție finală.

Procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor și, respectiv, de recepție finală pot fi întocmite și pentru părți/obiecte din/de lucrare, dacă acestea sunt distincte din punct de vedere fizic și funcțional, proporțional cu valoarea lucrărilor recepționate.

În calitate de autoritate contractantă, instituția publică atribuie contractul de achiziție publică/acordul-cadru ofertantului care a depus **oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic**. Aceasta se stabilește pe baza criteriului de atribuire și a factorilor de evaluare prevăzuți în documentele achiziției.

Demersul instituției publice pentru identificarea celei mai avantajoase oferte are la bază aplicarea unuia dintre următoarele criterii de atribuire: cel mai bun raport calitate-preț, cel mai bun raport calitate-cost, costul cel mai scăzut, prețul cel mai scăzut. Excepție fac contractele de achiziție publică/acordurile-cadru de lucrări sau de servicii care au ca obiect servicii intelectuale, pentru care instituția publică nu va utiliza drept criteriu de atribuire costul/prețul cel mai scăzut.

➔ **Coordonate contabile privind achizițiile publice de servicii**

Din perspectivă contabilă, problematica achizițiilor publice de servicii implică efectuarea de cheltuieli.

Conform Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare, **cheltuielile** reflectă costul bunurilor și serviciilor utilizate în vederea realizării serviciilor publice sau veniturilor, după caz, precum și subvenții, transferuri, asistență socială acordate, aferente unei perioade.

Cheltuielile se recunosc în contabilitate pe baza **principiului contabilității de angajamente**. Conform acestuia, efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când tranzacțiile și evenimentele se produc, și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul său este încasat ori plătit, și sunt înregistrate în evidențele contabile și raportate în situațiile financiare ale perioadelor de raportare. Acest principiu se fundamentează pe independența exercițiului, potrivit căreia toate cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data plății lor.

Cheltuielile cu serviciile se recunosc în perioada în care serviciile au fost prestate și lucrările executate, indiferent de momentul în care a fost efectuată plata acestora.

Cheltuielile cu dobânzile se recunosc drept costuri în perioada în care sunt datorate conform contractului de împrumut, și nu atunci când sunt plătite. Dobânzile datorate și calculate în baza dreptului constatat aferente perioadei de raportare reprezintă dobânda aferentă perioadei de raportare, care se calculează prin aplicarea ratei de dobândă la soldul zilnic al datoriei în fiecare zi din perioada de raportare.

Contabilitatea cheltuielilor se organizează pe grupe de cheltuieli, după natura și destinația lor, structurate conform clasificății bugetare.

Conturile de cheltuieli se închid trimestrial prin decontarea asupra contului de rezultat economic (patrimonial).

Din punctul de vedere al **raportării, informațiile privind cheltuielile** sunt diseminate în cadrul situațiilor financiare prin intermediul contului de rezultat patrimonial și al contului de execuție.

➔ Politici contabile privind achizițiile publice de servicii

Politicile contabile specifice achizițiilor publice de servicii se diferențiază în funcție de tipologia acestora. În acest sens, prezentăm câteva exemple de înregistrări aferente achizițiilor publice de servicii.

- Achiziționarea prin licitație deschisă a lucrărilor de renovare a fațadei unei clădiri:

611	=	401
„Cheltuieli cu întreținerea și reparațiile”		„Furnizori”

- Închirierea prin licitație directă a unei clădiri:

612	=	401
„Cheltuieli cu chiriile”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație restrânsă de servicii de asigurare de răspundere civilă pentru autoturismele din parcul auto:

613	=	401
„Cheltuieli cu primele de asigurare”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație deschisă de servicii de catering de tipul coffee-break:

623	=	401
„Cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație directă de servicii de publicitate:

623	=	401
„Cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin dialog competitiv de servicii de transport aerian:

624	=	401
„Cheltuieli cu transportul de bunuri și personal”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin dialog competitiv de servicii de cazare hotelieră:

624	=	401
„Cheltuieli cu transportul de bunuri și personal”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație de servicii juridice:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație directă de servicii de spălătorie:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație directă de servicii de igienizare a aparatelor de climatizare:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin procedură simplificată de servicii de dezinsecție:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație deschisă de servicii de pază:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

- Achiziționarea prin licitație directă de servicii de dezvoltare a unui website:

628	=	401
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”

➔ Concluzii

Abordarea achizițiilor publice de servicii din perspectivă normativă și contabilă asigură coerență și acuratețe la nivelul fluxului informațional specific din cadrul instituțiilor publice. Diversitatea și multitudinea serviciilor achiziționate de instituțiile publice ar putea genera dificultăți privind tratamentul normativ aplicat, dar și adoptarea politicii contabile aferente. Prin urmare, folosirea raționamentului profesional pentru cele două coordonate privind achizițiile publice de servicii va asigura diseminarea către părțile interesate de informații financiare relevante, credibile și complete.

Bibliografie

1. Ștefănescu, A., Dumitru, M., Glăvan, M.E., Pitulice, I.C. (2013), *Contabilitate publică*, Editura ASE, București.
2. Ștefănescu, A., Pitulice, I.C., Popa, A.F. (2022), *Achizițiile publice de active fixe corporale. Reglementare și contabilitate*, CECCAR Business Review, nr. 9, pp. 15-23, <https://doi.org/10.37945/cbr.2022.09.02>.
3. Hotărârea Guvernului nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 423/06.06.2016, cu modificările și completările ulterioare.
4. Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 597/13.08.2002, cu modificările și completările ulterioare.
5. Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 618/18.07.2006, cu modificările și completările ulterioare.
6. Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 390/23.05.2016, cu modificările și completările ulterioare.
7. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, publicat în Monitorul Oficial nr. 1.186 bis/29.12.2005, cu modificările și completările ulterioare.